

Att förebygga alkoholproblem i arbetslivet

Martina Wilson

Leg. psykolog

Doktorand i hälsopsykologi

Kontakt:

martina.wilson@psy.gu.se

Hur stort är problemet?

- Drygt **1 miljon** vuxna har problem med alkohol
- **2 miljoner** svenskar påverkas negativt av att en anhörig dricker för mycket alkohol
- **1 av 5 barn** hade någon gång under uppväxten haft en förälder med alkoholproblem
- Upp till **30 procent** av den vuxna befolkningen har en riskkonsumtion av alkohol
- Alkoholen kostar **35 miljarder** i produktionsbortfall varje år

Var identifierar vi problemet?

- Drygt **1 miljon** vuxna har problem med alkohol
- **2 miljoner** svenskar påverkas negativt av att en anhörig dricker för mycket alkohol
- **1 av 5 barn** hade någon gång under uppväxten haft en förälder med alkoholproblem
- Upp till **30 procent** av den vuxna befolkningen har en riskkonsumtion av alkohol
- Alkoholen kostar **35 miljarder** i produktionsbortfall varje år

Var identifierar vi problemet?

- Drygt **1 miljon** vuxna har problem med alkohol
- **2 miljoner** svenskar påverkas negativt av att en anhörig dricker för mycket

2/3 av den vuxna befolkningen har ett arbete

- Upp till **30 procent** av den vuxna befolkningen har en riskkonsumtion av alkohol
- Alkoholen kostar **35 miljarder** i produktionsbortfall varje år

Var identifierar vi problemet?

- Drygt **1 miljon** vuxna har problem med alkohol
- **2 miljoner** svenskar påverkas negativt av att en anhörig dricker för mycket

2/3 av den vuxna befolkningen har ett arbete

- Upp till **30 procent** av den vuxna befolkningen har en riskkonsumtion av alkohol
  - Personer med alkoholproblem
  - Föräldrar med alkoholproblem
- Alkoholen kostar **35 miljarder** i produktionsshortfall varje år
  - Personer med hög alkoholkonsumtion

Förebygga alkoholproblem i arbetslivet...

Hur?

= Förebygga att alkoholproblem skall uppstå

= **Uppmärksamma alkoholproblem tidigt**

= Förebygga att alkoholproblem skall uppstå

= **Minska ett pågående skadligt bruk**

= Uppmärksamma alkoholproblem tidigt

= Förebygga att alkoholproblem skall uppstå

Syftet med min forskning och avhandlingsarbete?

= Minska ett pågående skadligt bruk

= Uppmärksamma alkoholproblem tidigt

= Förebygga att alkoholproblem skall uppstå

Syftet med min forskning och avhandlingsarbete?

Att bidra med kunskap...

1. Hur ett pågående alkoholproblem kan upptäckas i ett **tidigare skede**.
2. Om det genom arbetslivet går att förebygga att problem med alkohol **skall uppstå** bland anställda.

Vad fungerar i syfte att förebygga alkoholproblem?

- Metaanalyser (forskningsöversikter) summerar:
”Brist på evidensbaserade metoder”.
- Det finns teorier om riskfaktorer i arbetslivet (t.ex. stress).
Brist på kunskap kring orsakssamband, och kring vilka specifika faktorer i arbetslivet som påverkar alkoholkonsumtionen.

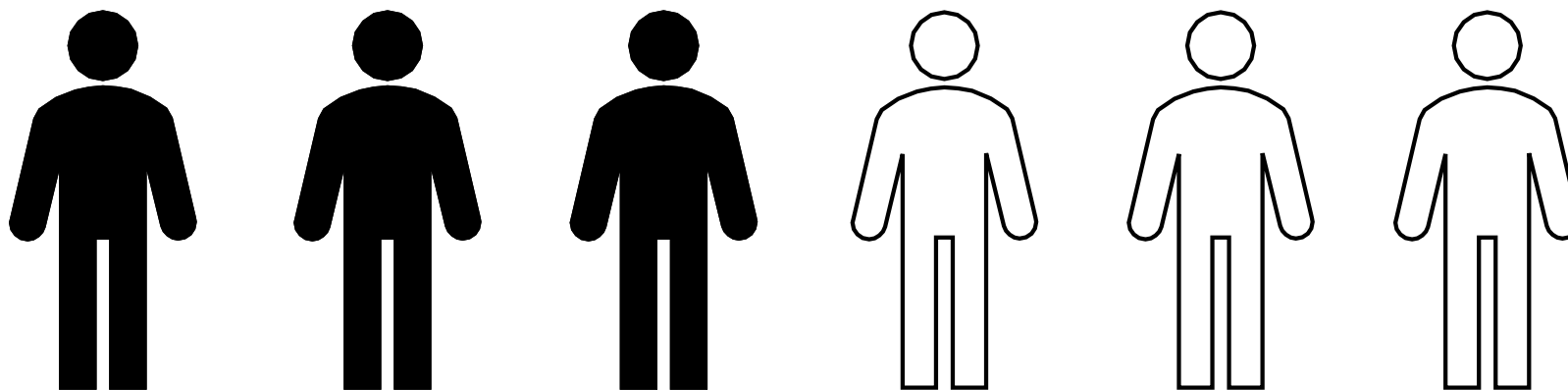
Alkoholproblem i arbetslivet

– Hur vanligt är det?

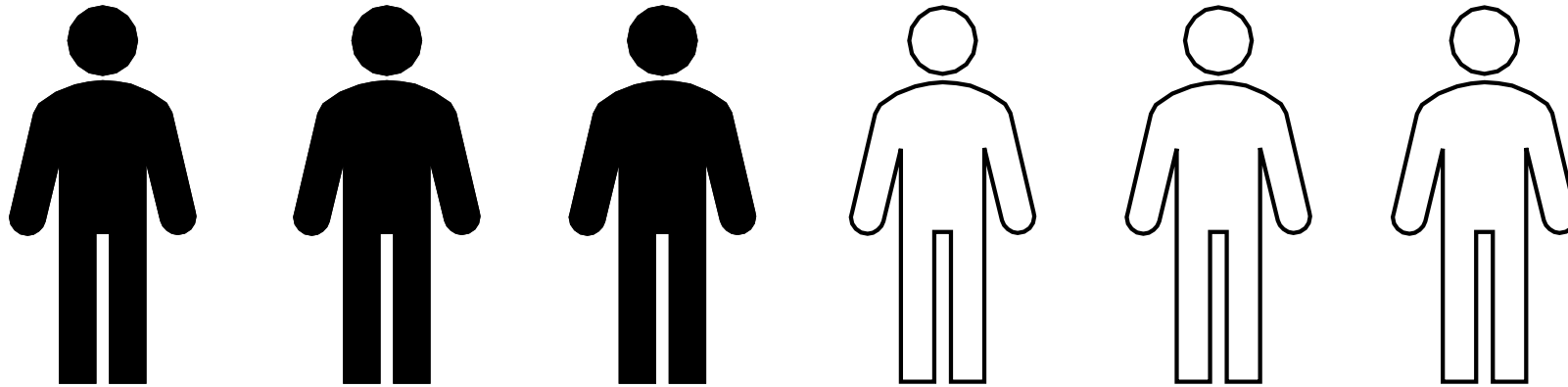

Alkoholproblem i arbetslivet

– Hur vanligt är det?

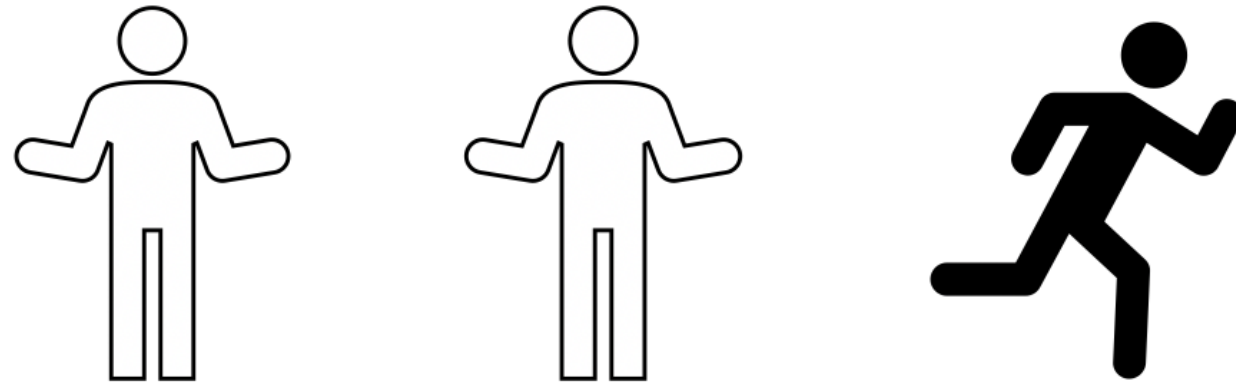

Hälften hade misstänkt att en kollega har alkoholproblem

Hur agerade anställda som misstänkte alkoholproblem?

Alkoholproblem i arbetslivet

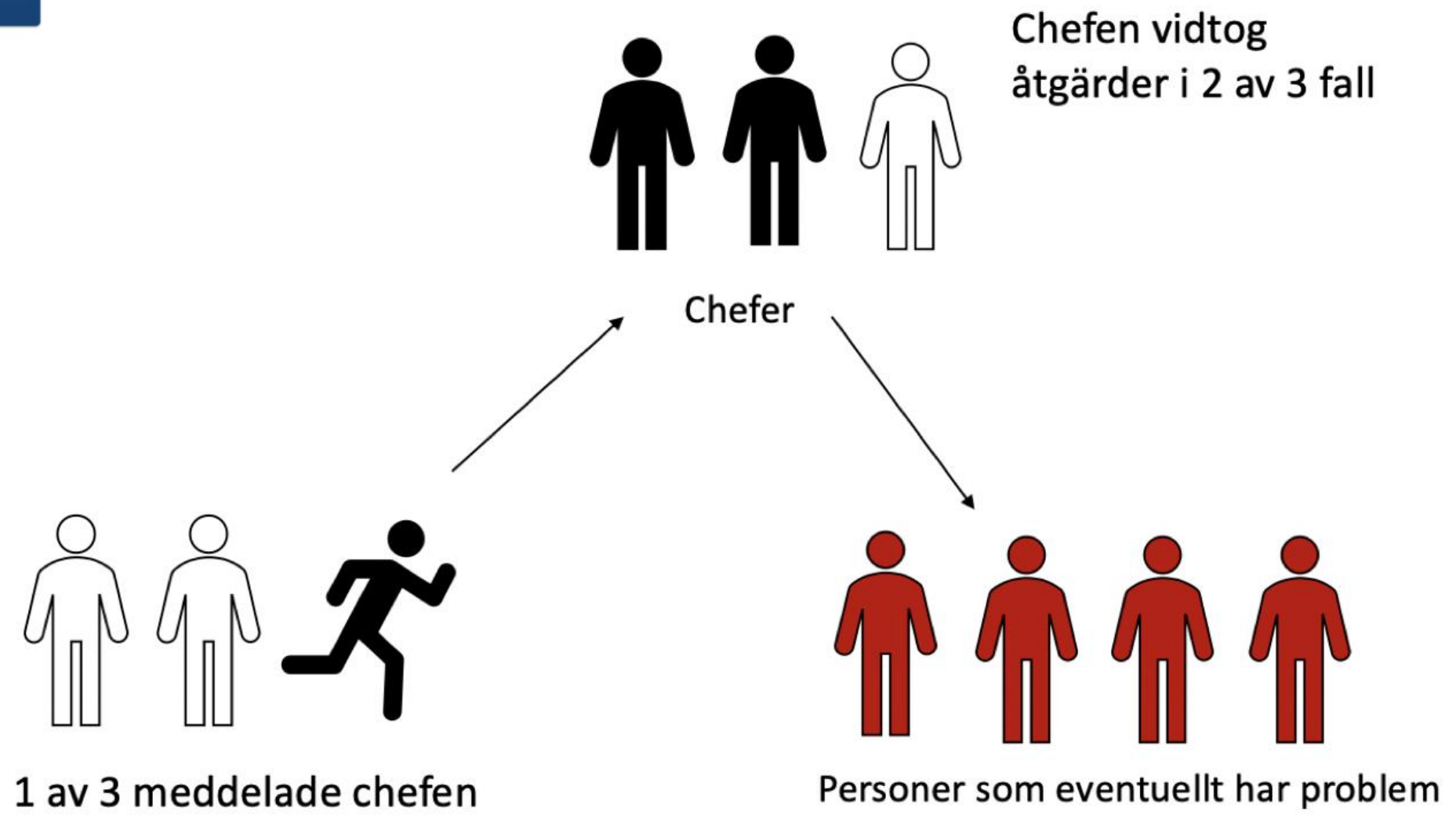
1 av 3 anställda meddelade chef eller personansvarig

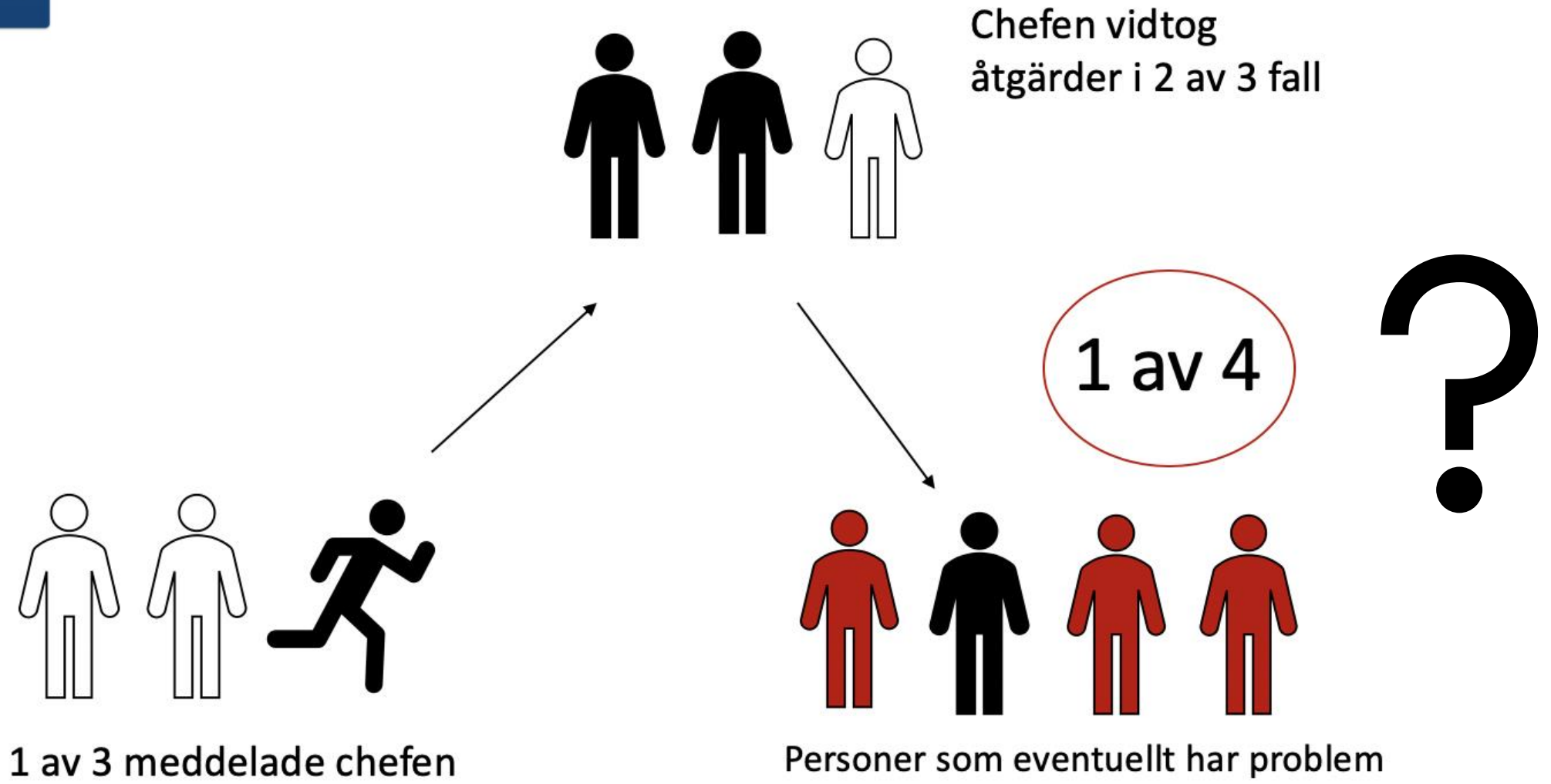

Alkoholproblem i arbetslivet

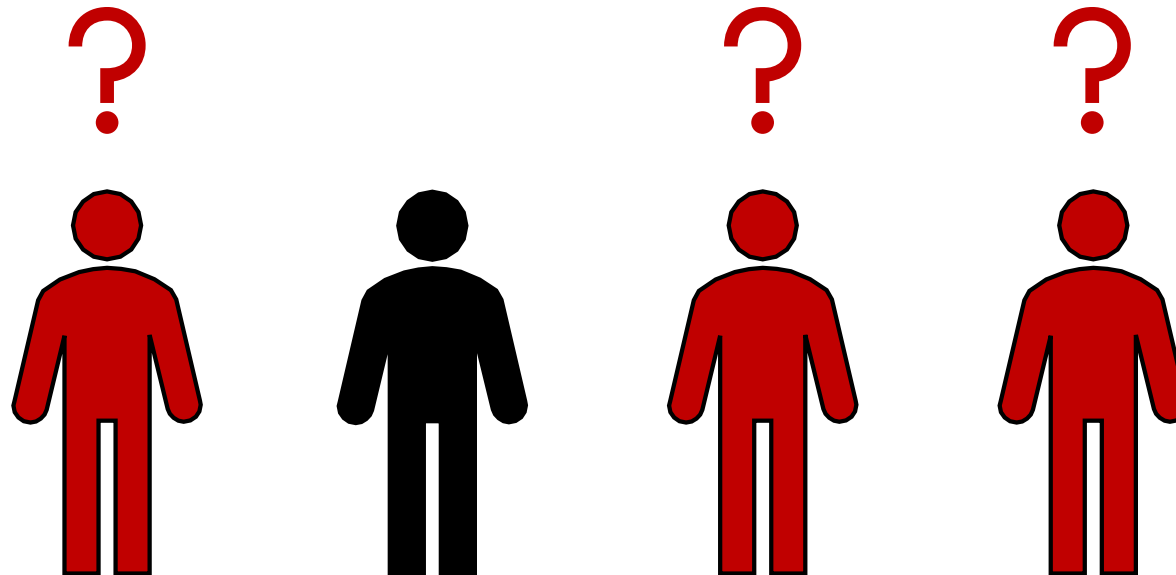

2 av 3 chefer vidtog någon form av åtgärd

Alkoholproblem i arbetslivet

Vad händer med dem vars problem inte uppmärksammas (?)

Alkoholproblem i arbetslivet

– Hur länge pågår problemet?

10-15 år

Varför upptäcks inte problemet tidigare?

Alkoholproblem upptäcks sent...

- Upptäcktes alkoholproblemet först efter 10 år...?

eller

- Observerades problemet tidigare av en eller flera kollegor, snarare var det ingen som agerade förrän problemet hade blivit allvarligt?

Varför upptäcks inte problemet tidigare?

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Martina Wilson

5 mars 2020

Erfarenheter och attityder relaterat till alkohol och arbetslivet bland yrkesarbetande i Sverige

Erfarenheter och attityder relaterat till alkohol och arbetslivet bland yrkesarbetande i Sverige

- I studien ingick 3302 deltagare, varav ca 95% yrkesarbetande
- Deltagarna var huvudsakligen lönearbetande, däribland:
  - Anställda utan chefsposition eller personalansvar
  - Chefer med personalansvar
  - Chefer utan personalansvar
  - Övriga personalansvariga, t.ex. HR-roll
- Deltagarna arbetade inom ett flertal olika branscher

Syftet var bl.a. att undersöka

- På vilket sätt alkoholrelaterade frågor hanteras på arbetsplatser
- Anställdas tidigare erfarenheter av alkoholproblem på arbetsplatsen
- Hur anställda agerade vid misstanke om alkoholproblem
- Hur anställda ser på sitt ansvar att agera vid misstanke om alkoholproblem
- Om det finns faktorer som kan påverka hur anställda agerar vid misstanke om alkoholproblem på arbetsplatsen

Hur agerade anställda?

Genom att ta upp sina fingeringar med...

- **Chefen**
- **HR-personal som har personalansvar**
- **Kollegan (eller chefen) som eventuellt hade alkoholproblem**
- **Kollegor utan personalansvar**

... 1 av ovanstående?

... Flera av ovanstående? (...och vem var den första?)

... Ingen av ovanstående?

Hur agerade anställda?

Genom att ta upp sina fingeringar med...

- **Chefen**
- HR-personal som har personalansvar
- Kollegan (eller chefen) som eventuellt hade alkoholproblem
- Kollegor utan personalansvar

... 1 av ovanstående?

... Flera av ovanstående? (...och vem var den första?)

... Ingen av ovanstående?

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Martina Wilson

5 mars 2020

Resultat

**Finns det faktorer som påverkar hur anställda
agerar vid misstanke om alkoholproblem?**

Finns det faktorer som påverkar hur anställda
agerar vid misstanke om alkoholproblem?

Återstår att se!

Syftet med min forskning och avhandlingsarbete?

Att bidra med kunskap...

1. Hur ett pågående alkoholproblem kan upptäckas i ett **tidigare skede**.
2. Om det genom arbetslivet går att förebygga att problem med alkohol **skall uppstå** bland anställda.

Vi kan göra skillnad genom att lyfta alkoholfrågan på arbetsplatser

Tack för att ni lyssnade!

Varmt välkommen att kontakta mig vid funderingar!

martina.wilson@psy.gu.se